

L'experiència formativa de dos mestres de Primària, participant en una estada a un centre públic a Peterborough (UK)

La experiencia formativa de dos maestros de Primaria, participando en una estancia en un centro público de Peterborough (UK)

The training experiences of two primary school teachers who participated in a residency at a State school in Peterborough (UK)

Tomàs Oliver Colom, toliver@ceppalma.net

Assessor de formació del CEP de Palma Jaume Cañellas Mut

Gabriel Barber Marquès, biel.barber@gmail.com

Professor de l'IES Juníper Serra

Resum

La possibilitat de fer una immersió en un centre docent de Primària a Anglaterra per un període de quatre setmanes, i transmetre aquesta experiència formativa és el motiu d'aquest treball. Contextualitzarem l'experiència amb una descripció molt breu de la localitat, el centre públic, una introducció al sistema educatiu britànic i als aspectes més rellevants i diferenciadors sobre l'organització escolar comparada amb el nostre sistema educatiu.

Paraules clau

Formació del professorat, sistema educatiu britànic, experiències formatives.

Resumen

La posibilidad de hacer una inmersión en un centro docente de Primaria en Inglaterra por un período de cuatro semanas, y transmitir esta experiencia formativa es el motivo de este trabajo. Contextualizaremos la experiencia con una descripción muy breve de la localidad, el centro público, una introducción al sistema educativo británico y los aspectos más relevantes y diferenciadores sobre la organización escolar comparada con nuestro sistema educativo.

Palabras clave

Formación del profesorado, sistema educativo británico, experiencias formativas.

Abstract

The possibility of immersion for a four-week period at a primary school in England and transmitting this training experience motivated this study. It contextualises the experience with a very brief description of the place, school, British educational system and

most relevant and differentiating aspects of how schools are organised compared with the education system in Spain.

Keywords

Teacher training, British education system, training experiences.

1. INTRODUCCIÓ

Amb aquest article volem redactar l'experiència de dos mestres de primària, especialistes en llengua anglesa, a St Thomas More Catholic Primary School a Peterborough, Anglaterra, durant un període de quatre setmanes.

Per contextualitzar aquesta experiència detallarem els objectius del curs, la metodologia emprada i farem una petita aproximació al sistema educatiu Britànic, sobretot pel que fa referència a l'organització del centre escolar.

Valorar la importància d'aquest tipus de formació serà també un dels principals objectius d'aquest treball.

2. CURS DE FORMACIÓ

La formació es realitzà mitjançant cursos intensius de llengua oral (School Placement) adreçats a professorat especialista en llengua anglesa d'educació infantil i primària, com també d'àrees, matèries i mòduls en llengua anglesa.

2.1 OBJECTIUS DE LA FORMACIÓ

2.1.1 Millorar la competència lingüística en anglès del professorat, fent una incursió en el sistema educatiu, desenvolupant tasques docents i no docents, dins i fora de l'aula, i fent una immersió cultural aprofitant l'estada amb famílies d'acolliment.

2.1.2 Desenvolupar estratègies de relació efectives amb els alumnes, evidentment utilitzant la llengua anglesa com a medi de comunicació, i compartir amb el personal docent i no docent les tasques derivades de la programació d'aula.

2.1.3 Motivar cap el coneixement de nous sistemes educatius, en aquest cas el Britànic, des del mateix sistema.

2.1.4 Desenvolupar habilitats per a la tasca docent en contextos multilingües:

- Formació lingüística que permeti profunditzar en las competències bàsiques de la llengua anglesa.
- Formació metodològica que permeti conèixer i utilitzar recursos i eines que facilitin l'aprenentatge en llengua anglesa.

La metodologia utilitzada va consistir primer, en rebre assessorament per part de professionals especialitzats, sobre el sistema educatiu britànic, el funcionament dels centres a Peterborough, i finalment, en una immersió en la que es desenvoluparen tasques docents en el propi centre.

3. PETERBOROUGH

És una ciutat d'Anglaterra, en el comtat de Cambridgeshire, situada a 118 quilòmetres al nord de Londres. Amb una població de 185.000 habitants, és una ciutat amb una estructura representativa de ciutat anglesa mitjana i amb una activitat econòmica orien-

tada especialment als serveis. La forta immigració nacional i internacional existent en aquesta ciutat ens permet fer comparacions amb la nostra comunitat autònoma i, a la vegada, veure quina és la capacitat de reacció de les institucions responsables, les mesures i els recursos destinats per poder oferir una educació de qualitat a tots els infants.

3.1 ST THOMAS MORE CATHOLIC PRIMARY SCHOOL

Aquest centre públic i catòlic de Primària, és una escola gran, de doble línia, on la majoria d'alumnes són immigrants, provinents de diverses zones d'Europa i d'altres continents, i de nivell socioeconòmic generalment baix. Un gran percentatge de l'alumnat no té l'anglès com a primera llengua.

4. EL SISTEMA EDUCATIU BRITÀNIC I ORGANITZACIÓ DELS CENTRES

Descriure el sistema educatiu britànic serà motiu d'un treball molt més extens i exhaustiu, encara que veiem oportú detallar algunes consideracions bastant diferenciadores amb el nostre sistema, i que serviran per comprendre i valorar millor la nostra experiència. En qualsevol cas, i pel fet de reflectir una experiència personal, ens limitarem a descriure, com hem dit abans, alguns aspectes diferenciadors en quant a l'organització i metodologia, fent referències al St Thomas More Catholic Primary School.

4.1 ELS CENTRES ESCOLARS: TIPOLOGIA

Els centres escolars són de dos tipus: *state school* (centres públics) o *public or private school* (centres privats). No existeixen els centres concertats. El St Thomas More Catholic Primary School és un centre públic.

4.2 NIVELLS D'ENSENYAMENT

Per llei, tots els infants, nins i nines d'entre 5 i 16 anys han d'estar escolaritzats. A continuació, detallem les etapes, nivells i edats corresponents a l'educació obligatòria.

Etapa	Nivell / Curs	Edat
Nursery and Reception	Foundation Stage	3-4 anys
Primary	Key Stage 1 (years 1-2)	5-7 anys
Primary	Key Stage 2 (years 3-6)	7-11 anys
Secondary	Key Stage 3 (years 7-9)	11-14 anys
Secondary	Key Stage 4 (years 10-11)	14-16 anys

Taula 1. Etapes, nivells i edats corresponents a l'educació obligatòria britànica.

A diferència del nostre sistema -on els alumnes d'un curs en concret han nascut en un determinat any natural- en el sistema educatiu britànic, els alumnes matriculats a un determinat curs escolar han d'haver nascut entre l'1 de setembre i el 31 d'agost dels anys corresponents.

4.3 RÀTIOS D'ALUMNAT

Aprofitant la taula superior, on hi apareixen les diferents etapes i nivells, us direm que el nombre màxim d'alumnes varia molt poc entre els nivells, essent trenta-tres el nombre màxim d'alumnes per aula.

4.4 EL CURS ESCOLAR

L'any acadèmic comença al setembre i acaba al juliol. Es divideix en tres períodes, normalment trimestres. Cada sis setmanes - o normalment, a meitat de cada trimestre- hi ha una setmana de vacances. Els períodes no lectius de Nadal i Setmana Santa són similars als nostres.

4.5 HORARI

La majoria dels centres fan jornada contínua i disposen d'un horari flexible per a l'entrada al centre, durant el qual, mestres i alumnes preparen el material a treballar o els deures a lliurar respectivament. Les classes comencen entre les 8:30 h i 9:15 h i finalitzen entre les 15:00 h i les 15:30 h. Tots els alumnes dinen al menjador i poden també gaudir d'activitats extra-escolars.

5. COM FUNCIONA UN CENTRE ESCOLAR?

Els centres escolars han de seguir les directrius marcades pel *National Curriculum of England and Wales*, però cada centre és autònom i es pot organitzar com millor ho consideri. Qui dirigeix i gestiona cada centre és el/la director/a.

5.1 PERSONAL DOCENT I NO DOCENT DEL CENTRE

L'estructura i composició del personal docent i no docent d'un centre no varia molt de qualsevol del nostre sistema educatiu, per tant, només detallarem les diferències significatives que varem comprovar durant la nostra experiència.

5.1.1 El/La director/a:

El director/a és triat pel DFEE (*Department for Education and Employment*), i entre d'altres funcions, gestiona tot el pressupost del centre, i pot decidir sobre la seva distribució depenent de les necessitats del centre o bé de la política escollida. Contracta a tot el personal docent i no docent. Gestiona les substitucions dels mestres, adreçant-se directament al mestre substituït o bé, gestionant la substitució a través de l'agència del Departament d'Educació. No té funcions docents. De la seva gestió dependrà en gran part "l'èxit" del projecte educatiu, traduït en premis, nivell acadèmic de l'alumnat, etc.

5.1.2 Els mestres:

Els mestres poden treballar com a mestres substituïts, contractats o bé ocupar una vacant de forma permanent.

Assabentat el consell escolar del centre, els mestres són escollits pel director o la directora del mateix, el/la qual farà un seguiment molt acurat de la tasca docent.

Les tasques pròpies dels mestres són:

- Totes les derivades de la programació anual i corresponents a la tasca docent.
- Les derivades dels programes o projectes del centre.

- Assistència a reunions de centre i entrevistes amb els pares.

El seu horari comença normalment a les 8:00 hores del matí, entre 30 i 45 minuts abans que comencin les classes, temps que dediquen a preparar les sessions diàries. Durant la setmana disposen d'un matí (2,5 hores des de 2006) per a la programació d'aula, que es durà a terme amb els companys de cicle, i un altre matí (2,5 hores) per a cursos de formació.

5.1.3 Els mestres substituïts

Els docents que treballen en un centre, mai substituïxen als seus companys o companyes. Hi ha una base de dades de mestres substituïts, gestionada per l'agència de la zona, la qual -a petició del centre-, s'encarrega de gestionar la substitució corresponent, encara que el període sigui només de mitja jornada (mestres que elaboren la programació setmanal, formació dels docents, assistència a reunions etc.).

La direcció del centre també pot posar-se en contacte directament amb mestres substituïts per tal de requerir els seus serveis. En aquest cas, es tracta de mestres que possiblement ja hagin treballat en el centre i existeixi una espècie "d'acord" per així poder agilitzar i fer més pràctica la substitució. Pel que fa als mestres substituïts, aquests també poden decidir amb quins centres treballar o no.

5.1.4 Els mestres especialistes:

Encara que existeix la figura del mestre especialista en educació física, és el tutor del grup el qui imparteix totes les àrees.

5.1.5 "Teacher assistants" (ajudants del mestre):

Bàsicament es tracta de personal de suport als mestres, que normalment desenvolupen tasques dins l'aula. La seva formació és molt variada i condiciona el tipus de contracte. En qualsevol cas i independentment de la seva formació acadèmica, hauran d'assistir a cursos per al desenvolupament de les seves funcions.

El control dels deures, la preparació del material de classe, la decoració i ambientació de l'aula i les activitats per a treballar la lectura, són algunes de les funcions desenvolupades per aquest col·lectiu.

5.1.6 Personal no docent:

Cada centre, depenent del nombre d'alumnes o de la seva magnitud, disposarà de més o manco persones dedicades a les tasques administratives i de suport a la direcció.

5.2 DISTRIBUCIÓ DELS ESPAIS DINS I FORA DE L'AULA

Els mestres disposen de:

1. Espai adient per guardar les seves pertinences.
2. Espai per a les menjades diàries i de descans, condicionat amb tot tipus d'electrodomèstics, biblioteca i sala per a programar.

Les aules són acollidores i disposen de:

1. Racons per a la lectura.
2. Racons temàtics.
3. Biblioteca.
4. Espais per al treball cooperatiu.

Els espais comuns mostren els treballs realitzats pels alumnes i també es dediquen a sessions de suport i de reforç.

S'ha d'esmentar la importància de l'ús de mobiliari adaptable i plegable, la qual cosa dona moltes funcions als diferents espais.

5.3 ELS RECURSOS MATERIALS

Pissarres digitals, projectors, ordinadors portàtils, material audiovisual, biblioteca d'aula, aules d'estudi equipades amb ordinadors i els utensilis i material de laboratori, són alguns exemples dels recursos emprats dins i fora de l'aula, però el que més valorarem va ser la utilització d'aquest material: el fet que els mestres d'un mateix cicle puguin programar junts i facin grups flexibles en les diferents àrees, els permet compartir recursos i el material elaborat amb aquestes eines. No utilitzen llibres de text.

5.4 LES ASSEMBLEES

Aquest espai de diàleg i reflexió se celebra setmanalment dins l'horari lectiu a nivell de centre i a nivell de cicle. En ambdues assemblees es tracten temes sobre valors, ètica i actualitat dins i fora de la comunitat.

Les assemblees de cicle permeten dedicar més temps a la valoració dels treballs realitzats pels alumnes.

Es podria dir també que es tracta de sessions de cohesió de grup on es defineix la identitat del centre i les línies a seguir. També hi ha un temps setmanal dedicat a la tutoria, amb les mateixes finalitats fins ara esmentades, i on també es plantegen i resolen possibles conflictes de grup.

Personalment, hem de dir que nosaltres mateixos vàrem tenir l'oportunitat de celebrar una assemblea de centre, on tractàrem la nostra visita i realitzàrem una presentació vers la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

5.5 EL CURRÍCULUM

El Departament d'Ensenyament és l'encarregat d'elaborar el currículum i de dictar directius i estratègies a seguir. Les àrees curriculars són deu: Numeracy (Matemàtiques), English o Literacy (Llengua), Science (Ciències), Art and Design (Art i Disseny), Geography (Geografia), History (Història), Physical Education (Educació Física), Religious Education (Religió), Music (Música) i ICT (Tecnologies de la Informació). De totes les àrees curriculars s'ha d'esmentar l'especial dedicació a les Matemàtiques i la Llengua ja que es treballen cada dia, en horari preferentment de matí i durant les primeres sessions.

5.6 LA LLENGUA ESTRANGERA

Tenint en compte que a la plana web de l'escola, a l'apartat del currículum, no es fa cap menció a la "llengua estrangera", que dins l'horari setmanal del nostre grup hi havia només una sessió dedicada a "l'idioma estranger" i que normalment es dedicava a matemàtiques o a la llengua anglesa, i que és el tutor el qui fa les classes d'idioma estranger -i en el nostre cas en concret, aquest tenia poques nocions d'altres idiomes, vàrem comprovar que, en cas d'estudiar una llengua estrangera, el que es fa, és una aproximació a la cultura de la llengua estrangera i que tan pot ser alemany, polonès, francès, català o castellà, i es parla, evidentment en anglès, sobre tòpics d'aquesta cultura escollida.

6. L'EXPERIÈNCIA DOCENT

El fet que els mestres tinguin el suport dels ajudants, i que en algunes sessions hi hagués més de tres o qua-

tre persones adultes, va facilitar la nostra presència dins l'aula, familiaritzant-nos amb els alumnes i amb les activitats programades.

El nostre recolzament al mestre consistia bàsicament en donar suport a les activitats de classe, essent responsables de diferents grups, controlant els deures, fent un seguiment de la lectura, participant activament en les sortides del grup, etc.

A petició del mestre, vàrem fer dues sessions d'idioma estranger: una de català i una de castellà.

7. CONCLUSIONS

La formació i assessorament previ per part de professionals experimentats en educació, ens va ajudar a tenir una idea molt més clara del sistema educatiu britànic i d'algunes normes de conducta a tenir en compte, la qual cosa ens facilità la nostra immersió en els respectius centres.

L'experiència al centre docent ens va permetre:

1. Experimentar noves situacions professionals, més o menys intenses, com ara: preparar i fer sessions de català i castellà per als alumnes de *Key Stage 2 i 3*, dur el control i la correcció dels

deures amb els alumnes, fer d'ajudant del mestre i desenvolupar les tasques pròpies dels ajudants, preparar i fer sortides culturals i de caire esportiu amb els alumnes... Aquests són alguns exemples d'accions que ens van permetre experimentar noves situacions professionals en un context totalment nou per a nosaltres.

2. Desenvolupar competències lingüístiques específiques i competències en noves tecnologies, només pel fet de desenvolupar les tasques abans esmentades i l'elaboració i exposició d'una presentació sobre les Illes Balears en una assemblea de centre.
3. Tenir una visió generalitzada i connectada amb la política educativa, en aquest cas, d'Anglaterra, ens va permetre tenir una visió molt més àmplia, comprovar que no hi ha "formules màgiques" i que qualsevol decisió curricular o estratègia metodològica pot ser vàlida depenent del context sociocultural i econòmic.

Aquest treball només pretén reflectir i valorar la nostra experiència, aportar, si és possible, algunes idees a d'altres mestres, mostrar alguns aspectes del Sistema Educatiu Britànic i encoratjar a fer aquest tipus de formació.

8. BIBLIOGRAFIA

- Lowe, B. (2010). Effective leadership of creative colleagues in English primary schools: reality or wishful thinking? *Management in Education (24)* 2, 69-73. doi:10.1177/0892020610363093.
- Mansell, W. (2007). Canny spending is improving British schools. *Times Educational Supplement*, 4755, 16.
- Qualifications and Curriculum Development Agency. (2010). National Curriculum. Disponible a: www.nc.uk.net
- Sharma, Y. (2009). The earlier the better? *Times Educational Supplement*, 4840, 40.
- St Thomas More RC Primary. (2010). *St. Thomas More Catholic Primary School*. Obtingut de: www.st-thomasmore.peterborough.sch.uk/
- World School. World School in partnership with MT Educación y Formación. Peterborough: MT Educación y Formación [Consulta: febrer 2010].

Per citar aquest article:

Oliver Colom, T.; & Barber Marquès, G. (2011). L'experiència formativa de dos mestres de Primària, participant en una estada a un centre públic a Peterborough (UK). *Innov[IB]. Recursos i Recerca Educativa de les Illes Balears*, 2, 250-256. Obtingut de: <http://www.innovib.cat/numero-2/pdfs/art26.pdf>